

Kutoka kwa Abu Huraira Mwenyezi Mungu awe radhi naye amesema: Amesema Mtume wa Mwenyezi Mungu rehma na amani zimshukie:

“Yeyote asiyeacha maneno ya uwongo na kuyafanyia kazi na ujinga, basi Mwenyezi Mungu hana haja naye kwa kuacha chakula na kinywaji chake.”⁽¹⁾

Ayah

Amesema Mwenyezi mtakatifu:

- ﴿Enyi mlioamini! Mmeandikiwa Saumu, kama waliyoandikiwa waliokuwa kabla yenu ili mpate kumcha Allah.﴾ [Al-Baqarah: 183].
- ﴿Basi jiepusheni na uchafu wa masanamu, na jiepusheni na usemi wa uwongo.﴾ [Hajj: 30].
- ﴿Na waja wa Arrahman Mwingi wa Rehema ni wale wanaotembea ulimwenguni kwa staha, na wajinga wakiwasemeza hujibu kwa kusema: Amani.﴾ [Al-Furqan: 63].
- ﴿Na wale ambao hawatoi ushahidi wa uwongo, na pindi wapitapo penye upuuzi, hupita kwa hishima yao.﴾ [Al-Furqan: 72].

Msimulizi

Ni: Abd al-Rahman ibn Sakhr al-Dawsi, al-Azdi, al-Yamani, anayejulikana sana kwa lakabu yake, “lakabu ni jina la kupewa tu kwa utani” na hili ndio jina mashuhuri zaidi ya majina yote yaliyosemwa juu yake na jina la baba yake. Ni sahaba wa Mtume wa Mwenyezi Mungu, rehema na amanzimshukie. Alikuwa akienda naye popote aendapo, na alikuwa miongoni mwa masahaba walio hifadhi na kusimulia hadithi nyingi sana kutoka kwa Mtume wa Mwenyezi Mungu Rehma na Amani ziwe juu yake, “kama alivyosema Al-Bukhari, Zaidi ya hadithi mia nane zilipokewa kutoka kwake –kati ya masahaba na matabiyy. Umar bin Al-Khattab aliMtumia kama gavana wa Bahrain, kisha akarudi na kuishi Madina na alikuwa ameshughulika na kusimulia hadithi na kuwafundisha watu kuhusu dini yao, na alikufa Madina mwaka wa (58 AH)⁽¹⁾

Muhtasari

Makusudio ya saumu ni uchungu na kulinda ulimi na viungo na haramu. Ikiwa hili halitafikiwa na mtu akajishughulisha na mambo ya haramu akiwa amefunga, basi hakuna thamani ya kufunga huko mbele ya Mwenyezi Mungu.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (6057).

1 Rejea ufafanuzi wake katika: “Maarifaat al-Sahaba” cha Abu Nu’aym (4/1846), Aliastieab Fi Maerifat Al’ashabi” cha Ibn Abd al-Bar (4/1770), “usud al-Ghaba” cha Ibn al. -Atheer (3/357), “Al-Isbah fi Tamyiiz al-Sahaba” cha Ibn hajar Asqalani (4/267).

Ufahamu

Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake amesema kuwa lengo kuu la fungu ni uchamungu na kuhifadhi ulimi na viungo. Mwenyezi Mungu anasema: “Enyi mlioamini! Mmeandikiwa Saumu, kama waliyoandikiwa walio kuwa kabla yenu ili mpate kumcha Allah” [Al-Baqarah: 183]. Anayefunga chakula na vinywaji, na viungo vyake havijiepushi na kusema uwongo na kuufanyia kazi - ambayo ni maneno ya uwongo, na ni pamoja na kusema uwongo, kusengenya, kuteta na mengineyo katika maafa ya ulimi. Na hakuacha upumbavu, uzembe, kutokuwa na huruma, na yanayofungamana na hayo, kama mapigano, vurugu, na makelele yaliyoharamishwa kwa kauli yake, amani iwe juu yake. “Na ikiwa ni siku ambayo mmoja wenu amefunga, basi asifanye uchafu au kupiga kelele, na kama mtu akimtukana au akampiga, basi na aseme: Mimi ni nimefunga.”⁽¹⁾ = Saumu yake haikubaliwi na haizingatiwi.

Na Mtume, amani iwe juu yake, alieleza kwa kusema: “Mwenyezi Mungu hana haja” kuashiria kutokuiangalia, kutojali na kutokukubalika, kama unavyosema: Sina haja ya fulani na fulani. Vinginevyo Mwenyezi Mungu Aliyetukuka, amejitosheleza na walimwengu, na wala hahitaji chochote kutoka kwao. Akasema, Utukufu ni Wake: “Enyi watu! Nyinyi ndio wenye haja kwa Mwenyezi Mungu, na Mwenyezi Mungu ndiye Mwenye kujitoshia, Mwenye kusifiwa” [Fatir: 15].

Mwenyezi Mungu Mtukufu ameharamisha uwongo kwa kusema: “Basi jiepuseheni na uchafu wa masanamu, na jiepuseheni na kusema uwongo” [Hajj: 30]. Aliwasifu waja wake ambao hawashuhudii uwongo; Hawasemi, msiifanyie kazi, wala msikae katika mkusanyiko wake.” Akasema Mwenyezi Mungu: “Na wale ambao hawatoi ushahidi wa uwongo, na pindi wapitapo penye upuuzi, hupita kwa hishima yao” [Al-Furqan: 72]. Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake ametaja kuwa uwongo ni miongoni mwa madhambi makubwa zaidi, basi akasema: “Je, nikujuze dhambi kubwa katika madhambi makubwa? Mara tatu walisema: Ndio, ewe Mtume wa Mwenyezi Mungu, amesema: “Kumshirikisha Mwenyezi Mungu, kuwaasi wazazi, Na alikuwa ameegemea akakaa, na akasema: Tambueni! Na maneno ya uwongo.” Akasema: Akaendelea kurudia mpaka tukasema: Laiti angenyamaza”⁽²⁾

Kinachomaanishwa na uwajibu na sheria ya kufunga si kupata njaa na kiu; Bali, makusudio ni kupatikana hali ya kuyavunja matamano, kuzima hasira, na kunyenyekea nafsi ambayo inaamrisha nafsi tulivu. Endapo mfungaji hakuifikia hali hiyo, na nafsi yake haikuathirika kwa kufunga isipokuwa kwa njaa na kiu, Kwani Mtume, amani iwe juu yake, amesema: “Huwenda mfungaji hana chochote katika saumu yake isipokuwa njaa, na Huwenda aliyesimama kusali usiku hana chochote isipokuwa kukesha”⁽³⁾ Wakati huo, ndio Mwenyezi Mungu hajali kufunga kwake, na haangalii kwa kukubali; ni kwa sababu Hakufikia lengo la saumu yake⁽⁴⁾

1 Imepokewa na Al-Bukhari (1904) na Muslim (1151), kwa kutoka kwa Abu Hurayrah (ra).

2 Imepokewa na Al-Bukhari (2654) na Muslim (87).

3 Imepokewa na Al-Nasa'i katika “Al-Sunan Al-Kubra” (3236) na Ibn Majah (1690).

4 “Tuhfat Al-Abrrar Sharh Misbah Al-Sunnah” cha Al-Baidawi (1/497).

Mafunzo

Iwapo Mwenyezi Mungu Mtukufu amebainisha malipo ya saumu, na akajulisha kwa kauli yake yeye aliyetukuka: “Kila amali ya mwana wa Adamu ni yake, isipokuwa saumu; Ni yangu” ⁽¹⁾, ikionyesha ukubwa wa malipo yake na hadhi yake ya juu, kisha mja anatamka neno la kumchukiza Mwenyezi Mungu, linakuwa sababu ya kuharibu malipo haya yote na kumkatisha tamaa; Huu ni ushahidi wa hatari ya maneno na vitendo vya uwongo, na kwamba ni moja ya adhabu na balaa inayomsababishia mwanadamu hasara ya dunia na Akhera, hivyo Muislamu ajihadhari na dhambi hii, na ajiweke mbali na kuilinda kazi yake.

Mwenyezi Mungu Mtukufu aliwataka waja wake wamche, wamtii, na waepuke makatazo yake, na wala hakutaka kuwabana kwa kuacha kula, kunywa na kujamiiana. Bali, alitaka watii amri zake na kuepuka makatazo yake; Ili swaumu hiyo iwe shule ambayo wanazoea kuacha yaliyoharamishwa na kutekeleza majukumu.

Makusudio ya Saumu ni kuivunja nafsi na kuacha yale yaliyoharamishwa, na si kuacha chakula na vinywaji tu vinavyojuzi ⁽²⁾

Jua kwamba haiwezekani kujikurubisha kwa Mwenyezi Mungu kwa kuacha matamano haya yanayoruhusiwa ukiwa hauko katika saumu isipokuwa baada ya kujikurubisha Kwake kwa kuacha yale aliyoharamisha Mwenyezi Mungu kwa kila hali, kama uwongo, dhulma na uadui dhidi ya watu. kwa damu zao, pesa, na heshima⁽³⁾.

Mwenyezi Mungu Mtukufu ameharamisha maneno ya uwongo kama vile alivyoharamisha kuyafanyia kazi, na hayo ni pamoja na kusengenya, kuteta, kutega watu, kuamrisha maovu na kukataza mema, na mambo mengine ya uwongo.

Amesema mshairi:

Ewe ambaye uliyefunga chakula = ni bora kwako ungalifunga kudhulumu

Je, kufunga kunamnufaisha mtu dhalimu = haliyakuwa Utumbo wake umejaa dhambi

Wengine walisema:

Ichunge saumu yako kwa kunyamaza kutokana na porojo = na ufunike macho yako kwa kope

Usitembee kwa watu ukiwa na nyuso mbili = mtu muovu zaidi ni yule mwenye nyuso mbili.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (1904) na Muslim (1151).

2 “Al-Mafetah fi Sharh Al-Masabih” cha Al-Mazhari (3/24).

3 “Latif al-Maaref” cha Ibn Rajab (uk. 155).

